

Deres ref.:
Vår ref.: 25/36226-4
Saksbehandlere: Vårin Hellevik
Dato: 06.01.2026

Om kravet til institusjonens egnethet i psykisk helsevernloven § 3-3 nr. 5 når pasient ikke kan overføres til riktig behandlingsnivå grunnet plassmangel, og ved korridorplassering

Helsedirektoratet viser til din e-post av 9. oktober 2025 med spørsmål knyttet til psykisk helsevernloven (phvl.) § 3-3 nr. 5.

1. Generelt om de reglene som regulerer problemstillingen

Det er et vilkår i phvl. § 3-3 nr. 5 at institusjonen der tvungent psykisk helsevern skal etableres er godkjent i henhold til § 3-5, med nærmere krav i psykisk helsevernforskriften §§ 2,3 og 4, som du også viser til. Slik godkjenning forutsetter blant annet at institusjonen oppfyller generelle krav til bemanning og fysisk utforming.

Som du peker på i din e-post oppstiller nevnte bestemmelse i tillegg et vilkår om at institusjonen der tvungent psykisk helsevern skal etableres, må være "*faglig og materielt i stand til å tilby pasienten tilfredsstillende behandling og omsorg*". Dette vilkåret må anses som en utdyping av det generelle forsvarlighetskravet i spesialisthelsetjenesteloven § 2-2. Det skal da foretas en konkret vurdering av om pasienten kan få et egnet tilbud ved aktuelle institusjon.

I Helsedirektoratets [kommentarer til psykisk helsevernloven § 3-3 nr. 5](#) gis følgende utgangspunkter for denne vurderingen:

"I vurderingen må det tas utgangspunkt i den enkelte pasients (behandlings)behov. Pasientsammensetningen ved den aktuelle institusjon vil da være sentral, for eksempel i forhold til kjønn, alder, rusproblematikk og grad av utagering. [...]"

Institusjonen må være innrettet, utstyrmessig og på annen måte, slik at den utgjør et egnet sted for å gi pasienten den hjelpen vedkommende trenger. Det gjelder for eksempel møblement, baderom, innredning og sikkerhetsnivå ved institusjonen. [...]"

Kravet om at institusjonen skal egne seg faglig og materielt for den enkelte pasient er absolutt. Konsekvensen av manglende oppfyllelse blir at tvungent vern ikke kan etableres ved institusjonen eller eventuelt må opphøre. Alternativt kan tvungent vern etableres ved en institusjon som oppfyller kravet, eller pasienten kan overføres til slik institusjon (§ 4-10). Ved overføring kan pasienten holdes tilbake ved institusjonen i en kort periode i påvente av plass ved egnet institusjon."

Helsedirektoratet

Avdeling for rettssaker og helserett

Vårin Hellevik

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4 • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

2. Nærmere om spørsmålene dine

Du spør om vilkåret i § 3-3 nr. 5 om at institusjonen "*..er faglig og materielt i stand til å tilby pasienten tilfredsstillende behandling og omsorg*" kan være oppfylt i følgende to tilfeller:

- 1) En pasient er i behov av innleggelse på sikkerhetsavdeling. Grunnet plassmangel må pasienten i stedet være på en annen lukket avdeling, f.eks. en lukket akuttavdeling, i flere måneder.
- 2) Pasienter innlagt for tvungent psykisk helsevern med døgnopphold må ligge på korridoren på grunn av plassmangel.

I tilfelle 1. må faglig ansvarlig foreta en konkret vurdering av om pasienten kan få "*tilfredsstillende behandling og omsorg*" på en annen lukket avdeling enn en sikkerhetsavdeling. Relevante momenter i den forbindelse vil være de som er nevnt i lovsrundskrivet ovenfor, som utstyrsmessig innretning, kompetanse, sikkerhetsnivå, og eventuelle særlige behov hos pasienten. Varigheten på innleggelsen er også et moment som må inngå i vurderingen.

Faglig ansvarlig må også i tilfelle 2. foreta en konkret vurdering, her av hvorvidt en korridor plassering vil oppfylle kravet til "*tilfredsstillende behandling og omsorg*". Faglig ansvarlig må da blant annet se hen til pasientens tilstand, innretningen på korridoren/avlukket og varigheten av plasseringen. For mange pasienter under tvungent vern innebærer sykdommen at det er vanskelig å forholde seg til andre personer og urolige omgivelser. Pasienter som er underlagt tvungent vern og eventuelt henvises til korridor plass, vil ikke ha mulighet til å unnsnippe fellesarealer. De kan verken skrive seg ut av institusjonen/ gå ut helt etter eget ønske eller trekke seg tilbake på eget rom. Disse forholdene tilsier at det sjelden vil være "*tilfredsstillende behandling og omsorg*" å tilby denne pasientgruppen korridor plass. Etter en konkret vurdering kan imidlertid kravet tenkes ivaretatt, for eksempel for en stabilisert pasient som i påvente av utskrivelse har et opphold av få dagers varighet på korridoren.

3. Avsluttende bemerkning

Helsedirektoret er kjent med at pasienter under tvungent vern med døgnopphold tidvis plasseres på kontorer, samtalerom, aktivitetsrom og på korridor. Dette er etter direktoratets syn uheldig, særlig opphold på korridor, og medfører fare for at kravet til "*tilfredsstillende behandling og omsorg*" i phvl. § 3-3 nr. 5 ikke oppfylles. En kopi av dette brevet går derfor til Helse- og omsorgsdepartementet.

Vennlig hilsen

Dag Erlend Reite
avdelingsdirektør

Vårin Hellevik
spesialrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi: Helse- og omsorgsdepartementet